

**Вищий навчальний заклад
«Університет економіки та права «КРОК»**

**ВЧЕНІ ЗАПИСКИ
УНІВЕРСИТЕТУ «КРОК»**

Фахове видання

Випуск №2 (78)

Київ – 2025

ISSN (Print) 2307-6968
ISSN (Online) 2663-2209
DOI: 10.31732/2663-2209-2025-78

ББК 65я5
В-90

Відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України №886 від 02.07.2020 р. та № 894 від 10 жовтня 2022 р. збірник наукових праць "Вчені записки Університету "КРОК" включено до Переліку наукових фахових видань України, категорія "Б" з економіки (економічні спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 241, 281, 292) та психології (спеціальності – 053)

Збірник наукових праць зареєстрований, реферується та індексується у наступних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах:

- Міжнародний центр періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж);
- CrossRef (DOI: 10.31732/2663-2209);
- Index Copernicus;
- Google Scholar;
- SIS (Scientific Indexing Services);
- Academic Resource Index ResearchBib;
- Ulrichsweb Global Serials Directory;
- PKP Index;
- Eurasian Scientific Journal Index;
- OUCI (Open Ukrainian Citation Index);
- Dimensions;
- OpenAire;
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського;
- Інституційний репозитарій Вищого навчального закладу «Університету економіки та права «КРОК».

Вчені записки Університету «КРОК» : зб. наук. праць. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2025. Вип. №2 (78). 595 с.

У сімдесят сьомому випуску зібрані статті науковців ВНЗ «Університету економіки та права «КРОК», інших закладів вищої освіти, науково-дослідних установ України, підготовлені за результатами їх наукової роботи. Розраховано на викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків у сфері економічної теорії, міжнародних економічних відносин, фінансів, банківської справи та страхування, обліку, аудиту та оподаткування, публічного управління та адміністрування, менеджменту та маркетингу, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності, інноваційної діяльності та психології.

*Рекомендовано до друку Вченою радою ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
(протокол № 9 від 26 червня 2025 року)*

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17174-5944ПР від 18.11.2010 р.*

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» внесено як суб'єкт у сфері друкованих медіа
(ідентифікатор - R30-01982)

Головний редактор:

Лаптев Сергій Михайлович

кандидат економічних наук, професор,
президент, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Україна

Редакційна колегія:

Алькема Віктор Григорович

доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри управлінських технологій, ВНЗ
"Університет економіки та права «КРОК», Україна

Акімов Олександр Олексійович

доктор наук з державного управління, доцент,
Заслужений економіст України, професор кафедри
управління охороною здоров'я та публічного
адміністрування, Національний університет
охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика,
Україна

Акімова Людмила Миколаївна

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри фінансів та економічної безпеки,
Заслужений працівник освіти України,
Національний університету водного господарства
та природокористування, Україна

Андрієнко Василь Миколайович

доктор економічних наук, професор, директор
Державного підприємства зовнішньоекономічної
діяльності "УКРІНТЕРЕНЕРГО", Україна

Брадул Олександр Михайлович

доктор економічних наук, професор, декан
факультету економіки та управління
бізнесом, професор кафедри обліку,
оподаткування, публічного управління та
адміністрування «Криворізький національний
університет», Україна

Бурлакова Ірина Анатоліївна

доктор психологічних наук, професор, професор
кафедри психології та педагогіки,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, Україна

Брюховецька Олександра Вікторівна

доктор психологічних наук, доцент, професор
кафедри психології та особистісного
розвитку, ДВНЗ «Університет менеджменту
освіти», Україна

Грушко Віктор Іванович

доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри національної економіки та фінансів, ВНЗ
"Університет економіки та права «КРОК», Україна

Денисенко Микола Павлович

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри бізнес-економіки та туризму, Київський
національний університет технологій та дизайну,
Україна

Гураль-Полрола Джоланта

доктор габілітований, професор надзвичайний,
ректор, Старопольська Вища Школа, Польща

Едгар Сіка

доктор економічних наук, професор кафедри
економіки, декан економічного факультету,
Університет Фоджа, Італія

Захаров Олександр Іванович

кандидат економічних наук, професор, завідувач
кафедри управління фінансово-економічною
безпекою, ВНЗ "Університет економіки та права
«КРОК», Україна

Кавун Сергій Віталійович

доктор економічних наук, професор, ПрАТ
"Міжрегіональна академія управління персоналом",
Україна

Коваль Яна Сергіївна

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту, Державний торговельно-
економічний університет, Україна

Копитко Марта Іванівна

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри менеджменту, Львівський державний
університет внутрішніх справ, Україна

Літвін Наталія Миколаївна

кандидат економічних наук, професор, професор
кафедри управлінських технологій, ВНЗ
"Університет економіки та права «КРОК», Україна

Ляшенко Олександра Миколаївна

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри управління та організаційного
розвитку, Український католицький університет,
Україна

Малкова Тетяна Миколаївна

доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри психології, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Україна

Мельничук Дмитро Петрович

доктор економічних наук, професор кафедри психології та соціального забезпечення, Державний університет «Житомирська політехніка», Україна

Мігус Ірина Петрівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління фінансово-економічної безпеки, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна

Наконечна Наталія Василівна

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Україна

Паращенко Людмила Іванівна

доктор наук з державного управління, кандидат педагогічних наук, професор, Відмінник освіти України, професор кафедри управлінських технологій, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Україна

Петрова Ірина Леонідівна

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та поведінкової економіки, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Україна

Петрунько Ольга Володимирівна

доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри психології, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна

Радіонова Ірина Федорівна

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Київ, Україна

Радчук Галина Кіндратівна

доктор психологічних наук, завідувач кафедри психології розвитку та консультування, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, Україна

Рокоча Віра Володимирівна

доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Україна

Румик Ігор Іванович

доктор економічних наук, професор, заступник завідувача кафедри національної економіки та фінансів, Університет «КРОК», Україна

Сингаївська Ірина Валентинівна

(головний редактор - секція Психологія)
кандидат психологічних наук, професор, директор інституту психології, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», Україна

Терехов Віктор Іванович

доктор економічних наук, професор, професор кафедри управлінських технологій, ВНЗ "Університет економіки та права «КРОК», Україна

Токар Володимир Володимирович

доктор економічних наук, професор, професор кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки, Державний торговельно-економічний університет, Україна

Чирва Ольга Григорівна

доктор економічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

Шевяков Олексій Володимирович

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Шепелюк Віра Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування, державного управління та адміністрування Криворізького національного університету, м. Кривий Ріг, Україна

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ У ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОНАХ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Ігор Румик, Ольга Пилипенко, Віталій Біхунов 15

ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ РОЗПОДІЛЕНОЇ ГЕНЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У 2025 РОЦІ

Євгеній Бобров 23

ТРЕТЯ МІСЯ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ

Віра Усик 35

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

Володимир Кузьмінський, Світлана Плетенецька, Валерія Ходаковська 44

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ ІТ-СЕКТОРУ: ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ

Олеся Ананьєва 51

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ З ЗАСТОСУВАННЯМ ГЕОПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ТА ПРОГРАМНИХ РІШЕНЬ

Сергій Кобзан, Олена Поморцева, Піта Юрій, Володимир Паньків 57

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ АДАПТИВНОГО БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ: МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Мирослава Гофман, Галина Пекна, Володимир Розломій 65

АРХІТЕКТУРА НАЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Віта Андрєєва, Антон Бугорський 73

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ксенія Захарова 80

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Анна Чернихівська 89

МІЖНАРОДНІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ У МІЖНАРОДНОМУ КОНКУРЕНТНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ: ДОСВІД КОРПОРАЦІЇ МАЙКРОСОФТ

Світлана Цевух, Дмитро Ніколаєв, Анастасія Кривцова 96

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

Світлана Гаврилюк, Тетяна Сокол, Михайло Кім 105

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ ДОПОМОГ ДЕРЖАВІ

Шульга Артем 118

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ МАКРОПРУДЕНЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В АНТИКРИЗОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

Олександр Пейков 124

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ НЕРІВНОСТІ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ ТА МЕХАНІЗМИ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ

Роман Стуга 132

HR-ЕКОСИСТЕМА, ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	142
<i>Євген Бірюков</i>	
ІНСТРУМЕНТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРОВАНИМИ БІЗНЕС- СТРУКТУРАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	153
<i>Сергій Пузирьов</i>	
КРИПТОІНДУСТРІЯ ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ ДРАЙВЕР ПІСЛЯВОЄННОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	162
<i>Олександр Таран</i>	

РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	169
<i>Віктор Алькема</i>	
КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ ЯК ВИКЛИК ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННЮ: ТИПОЛОГІЯ, ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	176
<i>Ірина Мігус, Наталія Наконечна</i>	
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ, БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЇХ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	185
<i>Оксана Кириченко</i>	
СТРАТЕГІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	193
<i>Михайло Лаптев, Сергій Лаптев, Олександр Захаров</i>	
УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЯМИ І ЗАКЛАДАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА ЗАСАДАХ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	203
<i>Марта Копитко</i>	
ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА МЕНЕДЖЕРАМИ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ	213
<i>Олександр Сумець</i>	
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ РИЗИКІВ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ	225
<i>Алла Чикуркова, Олег Федірець, Наталія Покотильська, Оксана Барановська</i>	
СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ	238
<i>Олександр Правдивець, Людмила Акімова, Олег Павловський, Олег Дегтяр</i>	
СИНКРЕТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ПРОЄКТАХ	245
<i>Олена Данченко, Наталія Федотова</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	256
<i>Ганна Пазєєва</i>	
СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ, ТРАКТУВАННЯ ТА КОНТЕКСТИ КРИЗИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ	265
<i>Наталя Москаленко, Кирило Моїсєєв</i>	
РОЗРОБЛЕННЯ СИСТЕМИ НЕЧІТКОГО ЛОГІЧНОГО ВИСНОВКУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ВИПРОБУВАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРІЯХ	275
<i>Олександр Кузьменко, Леонід Віткін</i>	

УДОСКОНАЛЕННЯ ВІДБОРУ ПІДРЯДНИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ БАГАТО-КРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНОЧНОЇ МОДЕЛІ: МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ ПІДРЯДНИКІВ (СІМ-МСЕ) У КОМПАНІЇ МАСТЕРГАЗ	286
<i>Черненко Юрій, Бадіна Аліна, Тесленко Павло</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ NLP МОДЕЛЕЙ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ: МОДЕЛЮВАННЯ ТА СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ	297
<i>Денис Балдик, Олег Мушинський, Роман Спічак</i>	
ЕВОЛЮЦІЯ ГАЛУЗЕЙ В ІТ-АУТСТАФФІНГУ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ДЕСЯТИРІЧЧЯ	306
<i>Іван Панченко, Віктор Терехов</i>	
КЕРУВАННЯ РИЗИКАМИ В УПРАВЛІННІ ІТ-ПРОЄКТАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІТЕЛЕКТУ	315
<i>Іван Крискун, Ольга Орлова-Курилова</i>	
ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ОСНОВІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	326
<i>Зоряна Коваль, Юліана Козуб</i>	
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ	332
<i>Віта Бондар</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДІДЖІТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ, В УКРАЇНІ	339
<i>Максим Рожок</i>	
СТРУКТУРА МОДЕЛІ КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ КОНСАЛТИНГОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ЗМІН	347
<i>Єгор Синицин</i>	
МЕТОДИ ПРОДУКТОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УДОСКОНАЛЕННІ ІТ-ПРОДУКТІВ	356
<i>Дмитро Ільєнков</i>	
АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ, ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	365
<i>Сергій Рожок</i>	
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРЕДУМОВ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	373
<i>Михайло Тодуров</i>	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ	380
<i>Валерій Карпов</i>	
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗБУДОВИ ТА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	390
<i>Євген Ситнік</i>	

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЯ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ЕПІДЕМІЧНІ ЗАГРОЗИ ПСИХІЧНОМУ ЗДОРОВ'Ю: РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДО ЇХ ПРОТИДІЇ	398
<i>Оксана Креденцер</i>	
ПРОКРАСТИНАЦІЯ ЯК СИСТЕМНИЙ ПРЕДИКТОР ТРАНСФОРМАЦІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПОГЛЯД КРІЗЬ ПРИЗМУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ФАСИЛІТАЦІЇ – ЕСРФ	407
<i>Павло Лушин, Яна Сухенко</i>	

РОЗВИТОК РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

<i>Галина Радчук, Вікторія Олексюк, Андрій Несух</i>	415
ВЗАЄМОДІЯ ЛЮДИНИ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПОШУК ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ПАРАДИГМИ	
<i>Ольга Петрунко, Олександр Плющ</i>	424
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ І БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО В НАРАТИВАХ УКРАЇНЦІВ, ПЕРЕМІЩЕНИХ ЗА КОРДОН ЧЕРЕЗ ВІЙНУ	
<i>Ірина Сингаївська, Ірина Коцюбинська</i>	432
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ РЕПАТРІАНТІВ: ТРУДНОЩІ ТА МОЖЛИВОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	
<i>Дмитро Ткач</i>	440
ДІАГНОСТИЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ СКРИНІНГОВОЇ МЕТОДИКИ ТРАВМАТИЧНИХ СПОГАДІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
<i>Ольга Васильченко, Ангеліна Одякова</i>	449
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ ДО МАТЕРИНСТВА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІКУ	
<i>Олена Никоненко, Інна Самохвалова</i>	460
ВІД УКОРІНЕННЯ ДО МОБІЛЬНОСТІ: ОСОБИСТІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯК ІНДИКАТОРИ АДАПТАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
<i>Андрій Гусєв</i>	467
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ І КОПІНГ-СТРАТЕГІЯ ВЧИНКОВО-ВЧИНКОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР ЖИТТЄВОГО САМОУТВЕРДЖЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Вікторія Гридзук</i>	476
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ВЧИТЕЛЯ	
<i>Тетяна Даценко</i>	485
КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ КОУЧ-МЕНЕДЖЕРА	
<i>Лариса Данилевич</i>	491
РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОЗДАТНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕТОДОМ КОУЧИНГУ	
<i>Олена Нежсинська</i>	497
ПРОКРАСТИНАЦІЯ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ	
<i>Вікторія Острова, Наталя Фоміна</i>	505
ГОТОВНІСТЬ ДО РИЗИКУ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРОФЕСІЙ	
<i>Ганна Склярова, Єлизавета Сурніна</i>	512
ПСИХОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ЩОДЕННОГО СТРЕСУ ВІЙНИ	
<i>Сергій Бялонович</i>	520
ДИСКУРС ІДЕНТИЧНОСТІ У РЕЛЯЦІЙНОМУ ПІДХОДІ	
<i>Іван Данилевський</i>	530
СИСТЕМА КОУЧ-НАСТАВНИЦТВА В КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	
<i>Алла Капацина</i>	544
ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ ОПЕРАТИВНОГО РІВНЯ	
<i>Олександр Коваленко</i>	551
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЧАСОВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ ОСОБИСТІСТЮ, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ШЛЮБІ, В УМОВАХ ВИМУШЕНОГО ОКРЕМОГО ПРОЖИВАННЯ	
	560

Тетяна Моржевська

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЧИННИКІВ СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ В
СИТУАЦІЇ ВІЙНИ

Юрій Нагорняк

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОКРАСТИНАЦІЇ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ: ЕМПІРИЧНІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ТА ПРАКТИЧНІ
ІМПЛІКАЦІЇ

568

Олена Неграш

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ В
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

578

Наталя Шуй

588

CONTENT

CHAPTER 1. ECONOMICS

DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CLUSTERS IN FREE ECONOMIC ZONES: TAX ASPECT <i>Ihor Rumyk, Olha Pylypenko, Vitaly Bikhunov</i>	15
ECONOMIC CHALLENGES OF DISTRIBUTED GENERATION DEVELOPMENT IN UKRAINE UNDER ENERGY TRANSFORMATION CONDITIONS IN 2025 <i>Yevgeniy Bobrov</i>	23
THE THIRD MISSION OF UKRAINIAN UNIVERSITIES IN THE CONTEXT OF WAR AND RECOVERY <i>Vira Usyk</i>	35
CURRENT ISSUES OF THE FUNCTIONING OF THE BANKING SYSTEM IN THE CONTEXT OF DIGITIZATION OF THE FINANCIAL SECTOR <i>Volodymyr Kuzminsky, Svitlana Pletenetska, Valeriia Khodakovska</i>	44
THE ECONOMY OF IT SECTOR ENTERPRISES: ANALYSIS FEATURES <i>Olesya Ananieva</i>	51
RESEARCH OF INVESTMENT STRATEGIES IN THE REAL ESTATE MARKET USING GEOSPATIAL DATABASES AND SOFTWARE SOLUTIONS <i>Sergiy Kobzan, Olena Pomortseva, Yurii Pita, Volodymyr Pankiv</i>	57
ECONOMIC THEORY OF ADAPTIVE BUSINESS: MICROECONOMIC ASPECT <i>Myroslava Hofmann, Halyna Pekna, Volodymyr Rozlomi</i>	65
THE ARCHITECTURE OF NATIONAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGIES <i>Vita Andrieieva, Anton Buhorskyi</i>	73
GLOBALISATION AND ITS IMPLICATIONS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE SOCIAL COMPONENT OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS <i>Kseniya Zakharova</i>	80
INNOVATIVE MANAGEMENT MODELS AND ECONOMIC MECHANISMS FOR RECOVERY THE HOTEL, RESTAURANT AND TOURISM INDUSTRY IN THE POST-CRISIS PERIOD <i>Anna Chernykhivska</i>	89
INTERNATIONAL MERGERS AND ACQUISITIONS AS A KEY TOOL FOR THE STRATEGIC TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL COMPANIES IN THE INTERNATIONAL COMPETITIVE BUSINESS ENVIRONMENT: MICROSOFT CORPORATION EXPERIENCE <i>Svitlana Tsevukh, Dmytro Nikolaiev, Anastasiia Krivtsova</i>	96
FEATURES OF ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN THE HOTEL BUSINESS <i>Svitlana Havryliuk, Tetyana Sokol, Mykhailo Kit</i>	105
EFFICIENCY OF USING QUANTITATIVE AND QUALITATIVE METHODS FOR ANALYZING FINANCIAL AID TO THE STATE <i>Artem Shulha</i>	118
EFFECTIVENESS OF THE APPLICATION OF CAPITAL TOOLS OF MACROPRUDENTIAL POLICY IN ANTI-CRISIS REGULATION OF THE NATIONAL BANKING SECTOR <i>Oleksandr Pieikov</i>	124
REGIONAL ASPECTS OF INCOME INEQUALITY IN UKRAINE AND MECHANISMS OF INCLUSIVE DEVELOPMENT <i>Roman Stuga</i>	132

HR-ECOSYSTEM AS A TOOL FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF HUMAN POTENTIAL IN SMALL AND MEDIUM BUSINESSES <i>Yevhen Biriukov</i>	142
INTEGRATED BUSINESS STRUCTURES ANTI-CRISIS MANAGEMENT TOOLS IN MARTIAL LAW CONDITIONS <i>Serhii Puzyrov</i>	153
THE CRYPTO INDUSTRY AS A POTENTIAL DRIVER OF UKRAINE'S POST-WAR ECONOMIC DEVELOPMENT <i>Oleksandr Taran</i>	162

CHAPTER 2. MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

IMPROVEMENT OF THE FUNCTIONING OF THE MECHANISMS OF MANAGEMENT OF THE HEALTH CARE INSTITUTION <i>Viktor Alkema</i>	169
CORPORATE CONFLICT AS A CHALLENGE TO EFFECTIVE MANAGEMENT: TYPOLOGY, CAUSES AND CONSEQUENCES <i>Iryna Mihus, Nataliia Nakonechna</i>	176
MANAGEMENT OF THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES, BANKING INSTITUTIONS AND ASSESSMENT OF THEIR BUSINESS REPUTATION WITH THE USE OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT, DIGITAL TECHNOLOGIES <i>Oksana Kyrychenko</i>	185
STRATEGIES FOR ANTI-CRISIS MANAGEMENT OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF POST-WAR ECONOMIC TRANSFORMATION <i>Mykhailo Laptiev, Sergii Laptiev, Oleksandr Zakharov</i>	193
MANAGEMENT OF HEALTHCARE ORGANIZATIONS AND INSTITUTIONS ON THE BASIS OF DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL AND INNOVATIVE POTENTIAL IN THE CONDITIONS OF A KNOWLEDGE ECONOMY <i>Marta Kopytko</i>	203
EXPERT ASSESSMENT BY MANAGERS OF FACTORS INFLUENCE ON THE MANAGEMENT OF TRANSFORMATIONAL CHANGES IN DOMESTIC BUSINESS <i>Oleksandr Sumets</i>	213
INNOVATIVE APPROACHES TO RISK IDENTIFICATION AND ASSESSMENT IN ORGANIZATIONAL PROJECT MANAGEMENT <i>Alla Chykurkova, Oleg Fedirets, Nataliia Pokotylska, Oksana Baranovska</i>	225
STANDARDIZATION OF TRAINING OF SPECIALISTS IN MOBILIZATION WORK <i>Oleksandr Pravdyvets, Liudmyla Akimova, Oleh Pavlovskyi, Oleg Diegtiar</i>	238
SYNCRETIC CONFLICT MANAGEMENT IN PROJECTS <i>Olena Danchenko, Nataliya Fedotova</i>	245
QUALITY ASSURANCE OF THE DEVELOPMENT OF THE MANAGEMENT SYSTEM OF A HEALTH CARE INSTITUTION <i>Ganna Pazieieva</i>	256
MODERN VIEWS, INTERPRETATIONS AND CONTEXTS OF CRISIS IN AN ORGANIZATION <i>Natalia Moskalenko, Kyrylo Moiseiev</i>	265
DEVELOPMENT OF A FUZZY LOGICAL INFERENCE SYSTEM FOR MANAGEMENT DECISION MAKING IN TESTING LABORATORIES <i>Oleksandr Kuzmenko, Leonid Vitkin</i>	275
ENHANCING CONTRACTOR SELECTION THROUGH A MULTI-CRITERIA EVALUATION FRAMEWORK: THE CONTRACTOR INTEGRATION METHOD	286

(CIM-MCE) IN MASTERGAZ

Yuri Chernenko, Alina Badina, Pavlo Teslenko

APPLICATION OF NLP MODELS IN THE MANAGEMENT OF BUSINESS PROCESSES IN THE E-COMMERCE OF BUILDING MATERIALS: MODELLING AND STATISTICAL ANALYSIS

Denys Baldyk, Oleh Mushynskiy, Roman Spichak

297

EVOLUTION OF INDUSTRIES IN UKRAINE'S IT OUTSOURCING: A DECADE-LONG ANALYSIS

Ivan Panchenko, Viktor Terekhov

306

RISK MANAGEMENT IN IT PROJECTS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS

Ivan Kryskun, Olga Orlova-Kurilova

315

FORMATION OF HUMAN RESOURCES BASED ON MOTIVATION OF ENTERPRISE PERSONNEL

Zoriana Koval, Yuliana Kozub

326

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT FOR THE IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE FIELD OF TERRITORIAL RECOVERY IN UKRAINE

Vita Bondar

332

APPLICATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF BUSINESS, IN UKRAINE

Maksym Rozhok

339

STRUCTURE OF THE MODEL OF COMMUNICATION MANAGEMENT OF A CONSULTING COMPANY IN THE CONTEXT OF CHANGES

Yegor Synytsyn

347

PRODUCT MANAGEMENT METHODS IN THE IMPROVEMENT OF IT PRODUCTS

Dmytro Ilienkov

356

ANALYSIS OF INNOVATION, INVESTMENT PROCESSES, INVESTMENT AND INNOVATION SUPPORT OF ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

Serhii Rozhok

365

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE AND PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF A HEALTH CARE INSTITUTION

Mykhailo Todurov

373

SOME ASPECTS OF STATE PERSONNEL POLICY IN THE SPHERE OF PUBLIC ADMINISTRATION OF UKRAINE

Valerii Karpov

380

SCIENTIFIC AND PRACTICAL ASPECTS OF DEVELOPMENT AND MANAGEMENT OF THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISE BASED ON INNOVATIVE DIGITAL TECHNOLOGIES

Yevhen Sytnik

390

CHAPTER 3. PSYCHOLOGY

ECOLOGICAL AND EPIDEMIC THREATS TO MENTAL HEALTH: THE ROLE OF THE PERSON'S PSYCHOLOGICAL READINESS IN THEIR COUNTERACTIONS

Oksana Kredentser

398

PROCRASTINATION AS A SYSTEMIC PREDICTOR OF TRANSFORMATIONS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT: A VIEW THROUGH THE LENS OF ECOLOGICAL PSYCHOLOGICAL FACILITATION (ECPF)

Pavlo Lushyn, Yana Sukhenko

407

DEVELOPMENT OF PERSONAL RESILIENCE

415

<i>Halyna Radchuk, Viktoriya Oleksyuk, Andrii Nesukh</i>	
THE INTERACTION OF HUMANS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: SEARCH FOR AN EXPLANATORY PARADIG	
<i>Olga Petrunko, Oleksandr Pliushch</i>	424
RESILIENCE AND FUTURE OUTLOOK IN THE PERSONAL NARRATIVES OF UKRAINIANS DISPLACED BY WAR	
<i>Iryna Synhaivska, Iryna Kotsiubynska</i>	432
SOCIAL-PSYCHOLOGICAL ADAPTATION OF REPATRIATES: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN CONTEMPORARY UKRAINE	
<i>Dmytro Tkach</i>	440
CONSULTATIVE AND CORRECTIONAL POTENTIAL OF THE SCREENING METHODOLOGY FOR TRAUMATIC MEMORIES IN MILITARY SERVICEMEMBERS	
<i>Olha Vassilchenko, Anhelina Odiakova</i>	449
PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF READINESS FOR MOTHERHOOD DEPENDING ON AGE	
<i>Olena Nykonenko, Inna Samokhvalova</i>	460
FROM ROOTING TO MOBILITY: PERSONALITY CHARACTERISTICS AS INDICATORS OF INDIVIDUAL ADAPTATION STRATEGIES DURING WAR IN UKRAINE	
<i>Andrii Gusiev</i>	467
RESILIENCE AND COPING STRATEGY OF EFFECTIVE-EFFECTIVE INTERACTION: UKRAINIAN DIMENSION OF LIFE SELF-ASSERTION IN WAR CONDITIONS	
<i>Viktoria Hrydzhuk</i>	476
PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE FORMATION OF TEACHERS' PEDAGOGICAL PARTNERSHIP COMPETENCE	
<i>Tetiana Datsenko</i>	485
COMMUNICATION SKILLS OF A COACH-MANAGER	
<i>Larysa Danylevych</i>	491
DEVELOPMENT OF A COMPETITIVE PERSONALITY OF A FUTURE SPECIALIST IN A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION USING THE COACHING METHOD	
<i>Olena Nezhynska</i>	497
PROCRASTINATION IN STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES AND WAYS TO OVERCOME IT	
<i>Viktoriia Ostrova, Natalia Fomina</i>	505
READINESS FOR RISK AS A FACTOR IN THE PROFESSIONAL FULFILMENT OF EMPLOYEES IN HIGH-RISK OCCUATIONS	
<i>Hanna Skliarova, Yelyzaveta Surnina</i>	512
PSYCHOLOGICAL STRATEGIES OF INTERNAL STABILIZATION AMONG UKRAINIANS UNDER DAILY WAR STRESS	
<i>Serhii Bialonovych</i>	520
THE DISCOURSE OF IDENTITY IN THE RELATIONAL APPROACH	
<i>Ivan Danylevskyi</i>	530
COACHING COUNSELING OF MANAGERS IN CONDITIONS OF PROFESSIONAL CRISIS	
<i>Alla Kapatsyna</i>	544
PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF MANAGERIAL COMPETENCE OF OPERATIONAL LEVEL OFFICERS	
<i>Oleksandr Kovalenko</i>	551

SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTORS PREDICTING THE TIME PERSPECTIVE OF A MARRIED PERSON IN CONDITIONS OF FORCED SEPARATION	
<i>Tetiana Morzevska</i>	560
EMPIRICAL RESEARCH: THE DETERMINANTS OF SEXUAL WELLBEING IN THE CONTEXT OF WAR	
<i>Yurii Nahorniak</i>	568
TYPOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PROCRASTINATION AND SELF-REALIZATION IN FUTURE PSYCHOLOGISTS: EMPIRICAL RELATIONSHIPS AND PRACTICAL IMPLICATIONS	
<i>Olena Nehrash</i>	578
CONCEPTUAL BASES OF SELF-REGULATION OF THE EMOTIONAL SPHERE IN THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF A SOCIAL WORKER	
<i>Natalia Shui</i>	588

УДК 658

DOI: 10.31732/2663-2209-2025-78-238-244

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Олександр Правдивець¹, Людмила Акімова², Олег Павловський³, Олег Дегтяр⁴

¹Канд. військ. наук, доцент кафедри управління фінансово-економічної безпеки Науково-навчального інституту менеджменту безпеки ВНЗ Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-NO: pravd72@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-5242-9683>

²Д-р наук з держ. упр., кандидат економічних наук, професор, членкиня Національного агентства кваліфікацій, м. Київ, Україна, e-NO: <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>

³Д-р військ. наук, професор, Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, м. Київ, Україна, e-NO: mafia_sz@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2689-3663>

⁴Д-р наук з держ. упр., професор, провідний науковий співробітник Наукового центру зв'язку та інформатизації Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут, м. Київ, Україна, e-NO: oleg.diegtiar@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-6413-3580>

STANDARDIZATION OF TRAINING OF SPECIALISTS IN MOBILIZATION WORK

Oleksandr Pravdyvets¹, Liudmyla Akimova², Oleh Pavlovskiy³, Oleg Diegtiar⁴

¹Ph.D. (Military Sciences, Associate Professor of the Department of Management of Financial and Economic Security of the Scientific and Educational Institute of Security Management, University of Economics and Law «KROK», Kyiv, Ukraine, e-NO: pravd72@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-5242-9683>

²Doctor of Science in Public Administration, PhD (Economics), Professor, Member of the National Qualifications Agency, Kyiv, Ukraine, e-NO: <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>

³Doctor of Military Sciences, Professor, Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, Ukraine, e-NO: mafia_sz@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2689-3663>

⁴Doctor of Science in Public Administration, Professor, Leading Researcher of the Scientific Center for Communications and Informatization of the Military Institute of Telecommunications and Informatization named after Heroes of Kruty, Kyiv, Ukraine, e-NO: oleg.diegtiar@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6413-3580>

Анотація. У статті розглядається проблематика стандартизації підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи. Актуальність статті обумовлена тим, що на сьогоднішній день в національній економіці України існує потреба в стандартизації підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи, на яких відповідно до законодавства покладаються обов'язки з організації та забезпечення виконання заходів мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Метою статті є обґрунтування пропозицій з розроблення професійного стандарту підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи в державних органах, в місцевих органах виконавчої влади, на підприємствах, в установах та організаціях, як важливішої умови підвищення рівня мобілізаційної підготовки, забезпечення їх функціонування та стабільної виробничої діяльності спрямованої на виконання встановлених мобілізаційних завдань (замовлень) у особливий період, зокрема в умовах правового режиму воєнного стану. З метою проведення дослідження було застосовано методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, спостереження, абстрагування, формалізації, порівняння; системний та структурний підходи; процесний, комплексний підходи.

Проведено аналіз наукових досліджень щодо професійної підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи за результатами якого встановлено, що не вирішеною частиною загальної проблеми організації професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань мобілізаційної роботи є розробка професійного стандарту підготовки для цієї професії. За результатами аналізу нормативно-правових актів з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації, визначення кваліфікацій, а також розробки професійних стандартів обґрунтовані пропозиції щодо змісту професійного стандарту фахівця з питань мобілізаційної роботи, які рекомендується врахувати під час розробки професійного стандарту.

Визначені подальші напрями наукових досліджень, а саме обґрунтування пропозицій щодо: розроблення освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань мобілізаційної роботи відповідно до професійного стандарту; порядку оцінювання фахівців з питань мобілізаційної роботи під час атестації та сертифікації персоналу, присвоєння професійних кваліфікацій, встановлення рівня компетентності (здатності) особи виконувати трудові функції.

Ключові слова: професійний стандарт, мобілізаційна підготовка, фахівець з питань мобілізаційної роботи.

Формули: 0; **рис.:** 0; **табл.:** 2, **бібл.:** 14

Abstract. The article discusses the problems of standardization of training of specialists in mobilization work. The relevance of the article is due to the fact that today in the national economy of Ukraine there is a need to standardize the training of specialists in mobilization work, who, in accordance with the legislation, are responsible for organizing and ensuring the implementation of mobilization training and mobilization measures.

The article is aimed at substantiating proposals for the development of a professional standard for training specialists in mobilization work in state bodies, local executive authorities, enterprises, institutions and organizations, as a more important condition for increasing the level of mobilization training, ensuring their functioning and stable production activities aimed at fulfilling the established mobilization tasks (orders) in a special period, in particular in the conditions of the legal regime martial law. For the purpose of conducting the study, the methods of scientific cognition were applied: analysis and synthesis, observation, abstraction, formalization, comparison; system and structural approaches; process, integrated approaches.

An analysis of scientific research on the professional training of specialists in mobilization work has been carried out, according to the results of which it has been established that an unsolved part of the general problem of organizing professional training and advanced training of specialists in mobilization work is the development of a professional standard of training for this profession. Based on the results of the analysis of regulations on mobilization training and mobilization, determination of qualifications, as well as the development of professional standards, proposals on the content of the professional standard of a specialist in mobilization work are substantiated, which are recommended to be taken into account when developing a professional standard.

Further directions of scientific research have been identified, namely substantiation of proposals for: development of educational programs for training and advanced training of specialists in mobilization work in accordance with the professional standard; the procedure for evaluating specialists in mobilization work during the attestation and certification of personnel, assigning professional qualifications, establishing the level of competence (ability) of a person to perform labor functions.

Keywords: professional standard of training, mobilization training, specialist in mobilization work.

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 2, bibl.: 14

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в національній економіці України існує потреба в стандартизації підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи, на яких відповідно до законодавств покладаються обов'язки з організації та забезпечення виконання заходів мобілізаційної підготовки та мобілізації (Правдивець, 2021; Правдивець & Дудка 2024; Закон України про мобілізаційну підготовку, 1993).

Разом з тим, фундаментальна підготовка цих фахівців для потреб національної економіки України не здійснюється вищими навчальними закладами, а підвищення кваліфікації, зокрема для фахівців органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій здійснюється в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (далі – Університет) за програмою, розробленою Університетом за погодженням з державним замовником – Міністерством економіки України (постанова Кабінету Міністрів України, 2019). При цьому, єдиний стандарт підготовки цих фахівців, якій би визначав рівень їх загальних та

спеціальних компетентностей, ще не розроблений. Тобто існуючу проблему з підвищення компетентностей та спроможностей фахівців питань мобілізаційної роботи і має вирішити стандартизація їх підготовки, що у подальшому стане основою побудови та функціонування розгалуженої, багаторівневої системи підвищення кваліфікації та атестації зазначених фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових праць вітчизняних вчених свідчить про те, що в загальному сенсі проблема професійної підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи розглядалась О. Правдивцем (2020, 2021, 2024) де автор досліджував мобілізаційну підготовку, зокрема стандартизацію однієї зі складових її змісту – військовий облік громадян України, як фактор забезпечення економічної безпеки підприємства, а також проблематику вдосконалення науково-методичного апарату, необхідного для проведення відповідних розрахунків потреби у підвищенні кваліфікації осіб, які відповідають за організацію військового

обліку громадян України у державних органах.

У роботах О. Правдивця & О. Дудки (2024) досліджувались питання підвищення кваліфікації фахівців з мобілізаційної роботи державних органів з питань організації та ведення військового обліку громадян України.

При цьому, наголошувалось, що питання розробки стандартів підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи є пріоритетним науковим завданням.

Тому, не вирішеною частиною загальної проблеми організації професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань мобілізаційної роботи є розробка професійного стандарту підготовки для цієї професії.

Формулювання цілей статті.

Метою статті є обґрунтування пропозицій з розроблення професійного стандарту підготовки фахівців з питань мобілізаційної роботи в державних органах, в місцевих органах виконавчої влади, на підприємствах, в установах та організаціях, як важливішої умови підвищення рівня мобілізаційної підготовки, забезпечення їх функціонування та стабільної виробничої діяльності спрямованої на виконання встановлених мобілізаційних завдань (замовлень) у особливий період, зокрема в умовах правового режиму воєнного стану. З метою проведення дослідження було застосовано методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, спостереження, абстрагування, формалізації, порівняння; системний та структурний підходи; процесний, комплексний підходи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2018 році за ініціативою Генерального штабу Збройних Сил України, відповідно до уроків шести черг мобілізаційного розгортання у 2014-2015 роках Міністерством соціальної політики України були внесені зміни до Національного класифікатору професій ДК:003:2010 (Національний класифікатор професій, 2010).

Вперше за часи незалежності України в державі з'явилася нова професія фахівець з питань мобілізаційної роботи. До Національного класифікатору професій було введено нову професійну назву робіт: «Фахівець з питань мобілізаційної роботи» (код – 2149.2.) Цей код належить до угруповання класифікатору професій «Інженери (інші галузі інженерної справи)».

Загальні кваліфікаційні характеристики інженерів визначені «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників», який є нормативним документом, що здійснює правове регулювання питань управління персоналом на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності та видів економічної діяльності. Відповідно до пункту 15 «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників» до загальних кваліфікаційних характеристик інженерів належать такі розділи: завдання та обов'язки; повинен знати; кваліфікаційні вимоги, які наведені у табл. 1. (Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, 2004).

Таблиця 1

Кваліфікаційні вимоги інженерів

Назва посади	Рівень освіти	Стаж роботи
Провідний <u>інженер</u>	Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст)	Не менше 2 років за професією <u>інженера</u> I категорії
<u>Інженер</u> I категорії	Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст)	Для магістра - без вимог до стажу роботи; Для спеціаліста - не менше 2 років за професією <u>інженера</u> II категорії
<u>Інженер</u> II категорії	Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст)	Не менше 1 року за професією <u>інженера</u>
<u>Інженер</u>	Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст)	Без вимог до стажу роботи

Джерело: (Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, 2004)

Разом з тим, кваліфікаційні характеристики фахівця з питань мобілізаційної роботи у «Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників» не визначені. При цьому, деякі спеціальні вимоги визначені у Законі України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу» (Закон України, 1993; Постанова, 2006). Так, приписами частини 1 статті 5 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» зазначено, що організація здійснення заходів з мобілізаційної підготовки та мобілізації і контроль за здійсненням цих заходів в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, які мають мобілізаційні завдання (замовлення), покладаються на їх мобілізаційні підрозділи або призначених працівників з питань мобілізаційної роботи.

Доцільно зазначити, що у статтях 42, 96 Кодексу законів «Про працю» України та статті 6 Закону України «Про оплату праці» визначено пріоритетність професійного стандарту щодо кваліфікаційної характеристики (Акімова, 2024).

Зауважимо, обов'язки повноваження державних органів, органів місцевого самоврядування у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації визначені у розділі III Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а обов'язки підприємств, установ і організацій та громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації у розділі IV цього Закону. При цьому слід звернути увагу саме на обов'язки підприємств, установ і організацій щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації визначені у статті 21 Закону України «Про мобілізаційну підготовку» (Закон України, 1993).

Водночас «Типовим положенням про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу», яке рекомендовано для керівництва підприємствам під час утворення власних мобілізаційних підрозділів, визначається порядок призначення фахівця з питань мобілізаційної роботи, основні завдання та їх права (постанова Кабінету Міністрів України (2006). При цьому права, обов'язки та конкретні освітньо-кваліфікаційні вимоги до начальника і працівників мобілізаційного підрозділу визначаються положенням про мобілізаційний підрозділ та посадовими інструкціями, затвердженими в установленому порядку.

Таким чином, за результатами дослідження під час розробки професійного стандарту фахівця з питань мобілізаційної роботи пропонується врахувати:

професійний стандарт для професії 2149.2. повинен бути уніфікованим для фахівців з питань мобілізаційної роботи для державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від підпорядкування і форм власності, яким встановлені мобілізаційні завдання (замовлення); вимоги статей 5, 21 Закону України «Про мобілізаційну підготовку» та Типового положення «Про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу» під час формування загальних відомостей про професійний стандарт, зокрема мети діяльності за професією; похідні назви типових посад від посади «Інженер», а саме: «Провідний фахівець з питань мобілізаційної роботи», «Фахівець з питань мобілізаційної роботи 2 категорії», «Фахівець з питань мобілізаційної роботи 1 категорії», «Фахівець з питань мобілізаційної роботи»; шостий рівень професійної кваліфікації згідно з Національною рамкою кваліфікацій;

рівні кваліфікації та освіти відповідно до вимог;

вдосконалення (підтримання) наявного рівня професійної кваліфікації здійснюється не рідше ніж один раз на 5 (п'ять) років;

загальні кваліфікаційні вимоги відповідно до пункту 15 наказу Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року № 336 «Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників; вимог статей 5, 21 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу» під час опису трудових функцій (Закон України, 1993; Постанова Кабінету Міністрів України 2006; Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, 2004).

Крім того, пропонується визначити низку трудові функції таких як: планування та розробка мобілізаційних планів та підготовки до виконання покладених мобілізаційних завдань (замовлень); забезпечення поставки продукції згідно з укладеними договорами (контрактами) та надавання звітів з цих питань відповідним органам виконавчої влади, іншим державним органам та органам місцевого самоврядування, які є замовниками мобілізаційних завдань (замовлень); своєчасне сповіщення про ліквідацію (реорганізацію) підприємства відповідних органів державної влади, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, з якими укладено договори (контракти) на виконання мобілізаційних завдань (замовлень); переведення виробництва (діяльності) на функціонування в умовах особливого періоду; утримання в належному стані техніки, будівель, споруд та об'єктів інфраструктури, що належать для передачі в разі мобілізації Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силами цивільного захисту або призначені для

спільного з ними використання у воєнний час; сприяння територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Центральному управлінню та/або регіональним органам Служби безпеки України, відповідним підрозділам розвідувальних органів України у їхній роботі в мирний час та в особливий період.

Відзначається важливість та значення забезпечення своєчасного оповіщення і прибуття працівників, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації у порядку, визначеному законодавством, на збірні пункти; забезпечення в разі мобілізації доставки транспортних засобів та техніки на збірні пункти та у військові частини у строк та місце, зазначені в частковому наряді; підготовка до розгортання спеціальних формувань, призначених для передачі в разі мобілізації до Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, розгортання та передачі їх в особливий період згідно з мобілізаційними планами; надання під час мобілізації будівель, споруд, транспортних та інших матеріально-технічних засобів Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту згідно з мобілізаційними планами з наступним відшкодуванням їх вартості в порядку, встановленому законом; створення та утримання мобілізаційних потужностей, створення і зберігання мобілізаційного резерву матеріально-технічних і сировинних ресурсів згідно з мобілізаційними завданнями (замовленнями); забезпечення формування і ведення страхового фонду документації на продукцію мобілізаційного та оборонного призначення;

Окремими важливими напрямками роботи виступають організація і контроль за станом ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів із числа працюючих, бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та в особливий період; надання відповідним органам державної

влади, іншим державним органам та органам місцевого самоврядування інформації, необхідної для планування і здійснення мобілізаційних заходів; сприяння своїм працівникам, які є резервістами, у виконанні ними обов'язків служби у військовому резерві та своєчасному їх направленню до органів військового управління, військових частин; подання до відповідних органів та підрозділів, що згідно із Законом України «Про дорожній рух» здійснюють державну реєстрацію та облік транспортних засобів, документів з відміткою відповідного

районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки про взяття їх на військовий облік (зняття з військового обліку) у разі реєстрації (перереєстрації), переобладнання чи зняття з обліку транспортних засобів, що можуть бути призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період (Закон України, 1993).

Варіант опису трудової функції фахівця з питань мобілізаційної роботи наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Варіант опису трудової функції фахівця з питань мобілізаційної роботи

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навики	Комунікація	Відповідальність і автономія
А. Планування та розробка мобілізаційних планів та підготовки до виконання покладених мобілізаційних завдань (замовлень)	Предмети та засоби праці Спеціально обладнаний, відповідно до встановлених вимог, службовий кабінет для ведення мобілізаційної роботи. Комп'ютерна техніка, сучасне програмне забезпечення, спеціальне програмне забезпечення, засоби зв'язку, необхідні нормативно-правові акти, методична література				
	A1. Здатність організовувати розробку та виконання мобілізаційних планів та виконання покладених мобілізаційних завдань (замовлень)	A1.31. Нормативно - правові акти, що регулюють професійну діяльність у сфері розробки мобілізаційних планів	A1.УН1. Розробляти документи мобілізаційного плану. A1. УН2. Робота з документами з обмеженим доступом, зокрема з літером "М"	A1.K1. Постійно підтримувати взаємодію із замовниками, виконавцями та співвиконавцями мобілізаційних завдань (замовлень)	A1.B1. Забезпечення захисту інформації з обмеженим доступом

Джерело: сформовано авторами

Вагомими напрямками роботи виступає укладання договорів (контрактів) з підприємствами, установами і організаціями – виробниками (співвиконавцями) комплектуючих виробів, постачальниками матеріально-технічних засобів, сировини для виконання встановлених мобілізаційних завдань (замовлень); контроль за здійсненням заходів з мобілізаційної підготовки та мобілізації відповідно до законодавства; ведення мобілізаційного діловодства.

Опис трудових функцій здійснюється відповідно до «Методичних

рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів» у табличній формі в якій кожній трудовій функції визначається відповідна компетентність та результати навчання, зокрема: знання, уміння/навики, комунікація, відповідальність і автономія, а також предмети і засоби праці (Методичні рекомендації, 2024).

Висновки. Проведений аналіз нормативно-правових актів надав можливість обґрунтувати пропозиції щодо розробки та структурування змісту

професійного стандарту фахівця з питань мобілізаційної роботи.

Подальшими напрямками наукових досліджень можуть стати обґрунтування пропозицій щодо: розроблення освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань мобілізаційної роботи відповідно до

професійного стандарту; порядку оцінювання фахівців з питань мобілізаційної роботи під час атестації та сертифікації персоналу, присвоєння професійних кваліфікацій, встановлення рівня компетентності (здатності) особи виконувати трудові функції.

Література:

1. Акімова, Л. (2024), Удосконалення процедури розроблення, затвердження, перегляду та внесення змін до професійних стандартів: теоретичні та практичні аспекти. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. № 2. С. 3–13.
2. Кодекс законів про працю України : прийнятий Верховною Радою УРСР 10 грудня 1971 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 20.02.2025).
3. Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів схвалено рішенням Агентства № 1 від 25 січня 2023 року. URL: <https://nqa.gov.ua/uploads/multiple-input/63d3be768f7b1.pdf>.
4. Національний класифікатор професій ДК:003:2010. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення 14.02.2025)
5. Правдивець, О. (2021). Стандартизація підготовки фахівців з організації та ведення військового обліку, як фактор забезпечення економічної безпеки підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*. № 4 (64). С. 171–181. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-64-173-181>.
6. Правдивець, О. & Дудка, О. (2024). Підвищення кваліфікації фахівців з мобілізаційної роботи державних органів з питань організації та ведення військового обліку громадян України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. № 1 (73), С. 151–121. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-115-121>.
7. Правдивець, О. (2024). Методика розрахунку потреби у підвищенні кваліфікації фахівців державного органу з питань організації та ведення військового обліку громадян України. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. № 3. С. 53–58. URL: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-3-11>).
8. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення 01.02.2025).
9. Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року №336. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04#Text> (дата звернення 14.02.2025).
10. Про затвердження Типового положення про мобілізаційний підрозділ органу державної влади, іншого державного органу: Постанова Кабінету Міністрів України 2006: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2006-%D0%BF> (дата звернення 01.02.2025).
11. Про підвищення кваліфікації з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації: Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.02.2025).
12. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95> (дата звернення 02.02.2025).
13. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.02.2025).
14. Про дорожній рух : Закон України від 30 червня 1993 року № 3353-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text> (дата звернення 20.02.2025).

Збірник наукових праць

Вчені записки Університету «КРОК»

Фахове видання

Випуск №2 (78)

Підписано до друку 26.06.2025. Формат 60х84/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 21,5. Наклад 200 прим.
Зам. 228

Університет економіки та права «КРОК»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру ДК № 613 від 25.09.2001 р.

Надруковано департаментом поліграфії
Університет економіки та права «КРОК»
місто Київ, вулиця Табірна, 30-32
тел.: (044) 455-69-80